

Lovforslag nr. L 231: Fremsat den 30. marts 2000 af socialministeren (Henrik Dam Kristensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Tilskud til høreapparater)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 26 af 17. januar 2000 foretages følgende ændringer:

1. I § 97 indsættes efter *stk. 4* som nye stykker:

»*Stk. 5.* Når en ansøger, der er fyldt 18 år, vælger en anden leverandør end den, som amtskommunen anviser, ydes et tilskud på indtil kr. 3.000 pr. høreapparat, hvis ansøgeren er henvist til høreapparatbehandling af en speciallæge i øre-, næse- og halssygdomme. Tilskuddet omfatter høreprøve, høreapparat, tilpasning, service og garanti og er inkl. moms. Tilskuddet kan ikke udgøre mere end de faktiske udgifter og kan alene ydes til høreapparater, der udleveres fra en godkendt leverandør.

Stk. 6. Sundhedsministeren fastsætter regler om sikring af kvaliteten af ydelserne hos private høreapparatleverandører, herunder regler om godkendelse af private leverandører.«

Stk. 5 bliver herefter *stk. 7*.

2. I § 136 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Det beløb, der er nævnt i § 97, *stk. 5*, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb.«

3. I § 146 ændres »*stk. 3* og *4*« til: »*stk. 3-6*«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2000

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for forslaget

Der har gennem de senere år været en stigende efterspørgsel på høreapparatbehandling. Således udleveredes i 1993 ca. 53.000 høreapparater fra sygehusenes audiologiske afdelinger, mens der i 1997 blev udleveret ca. 65.000 apparater. Stigningen i efterspørgslen er ikke fuldt ud opvejet af den kapacitetsforøgelse, der er sket på de audiologiske afdelinger, og der er derfor opstået ventetider i forbindelse med udlevering af høreapparater.

Folketinget vedtog den 10. juni 1997 lov nr. 458, hvorved området for støtte til høreapparater overførtes fra kommunerne til amtskommunerne. Loven trådte i kraft den 1. juli 1997.

Formålet med lovændringen var at skabe bedre muligheder for at tilrettelægge en mere effektiv organisering af høreomsorgen, idet bevillings- og betalingsforpligtelsen blev overført til amterne.

Samtidig blev kravet om, at høreapparatbehandling - forstået som høreprøve, udlevering og tilpasning af høreapparat og nødvendig opfølgning - alene kunne finde sted på audiologiske afdelinger, ophævet. Herved blev der givet amterne adgang til at foretage de nødvendige organisatoriske ændringer internt, herunder se på hvordan den samlede ekspertise på de audiologiske afdelinger og de amtskommunale høreinstitutioner kan udnyttes bedst muligt, ligesom amtskommunerne fik mulighed for fx at inddrage privatpraktiserende ørelæger og private høreklinikker i opgaveløsningen.

Lovændringen pr. 1. juli 1997 og mulighederne for ændret tilrettelæggelse af arbejdet har dog ikke i tilstrækkelig grad nedbragt ventetiderne.

Forslagets indhold

Forslaget giver mulighed for et friere valg af leverandører af høreapparater og bidrager dermed til en øget konkurrence, som på længere sigt må forventes at medvirke til en nedbringelse af de lange ventelister på høreapparatbehandling.

Herefter kan den hørehæmmede selv vælge at lade høreapparatbehandlingen foregå i det offentlige uden egenbetaling, eller vælge at gå til en godkendt, privat høreapparatleverandør og dermed opnå et tilskud på kr. 3.000 pr. høreapparat. Tilskuddet kan ikke udgøre mere end de faktiske udgifter.

Det er en betingelse for at opnå tilskud, at ansøgeren er blevet henvist til høreapparatbehandling af en speciallæge i øre-, næse og halssygdomme.

Allerede i dag henvises langt størstedelen af patienterne ved landets audiologiske afdelinger fra speciallæger. Det skønnes, at omkring 5-10 % af henvisningerne sker fra alment praktiserende læge eller på anden måde.

Børn og unge under 18 år forudsættes fortsat behandlet i den offentlige høreomsorg.

Med henblik på at sikre kvaliteten i høreomsorgen vil det være en betingelse for at opnå tilskud, at høreapparatet udleveres fra en godkendt leverandør, der opfylder de krav, som Sundhedsstyrelsen fastsætter for god høreapparattilpasning.

Vælger ansøgeren at forblive i det offentlige system vil hjælpen fortsat være gratis. Ansøgeren vil i denne situation i samarbejde med den audiologiske afdeling få det bedst egnede og billigste høreapparat udleveret.

Hvis ansøgeren vælger behandling hos en godkendt, privat høreapparatleverandør, vil pågældende modtage et tilskud på 3.000 kr. pr. høreapparat. Sammen med en eventuel egenbetaling forudsættes tilskuddet at dække høreprøve, høreapparatet, tilpasning, afprøvning, service, garanti, således at der tidligst kan udløses et nyt tilskud efter en 4 års periode, medmindre pågældende borger er udsat for en markant helbredsbetiget forværring i sin hørelse, der kan begrunde et nyt apparat.

Amtskommunen afholder efter servicelovens § 131, stk. 6, udgifterne til hjælpemidler og forbrugsgoder, der bevilges af amtskommunen, jf. § 97, stk. 2.

Forslaget om den ændrede ydelsesstruktur er betinget af, at der samtidig sikres den tilstrækkelige faglighed i leverandørledet, jf. nedenstående forslag om kvalitetssikring og om personaleforhold.

Forslaget medfører ændringer af Socialministeriets bekendtgørelse nr. 125 af 19. februar 1998 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens §§ 97 og 98, idet der vil blive fastsat bestemmelser om udskrifningsperiode, beregning af tilskud m.v.

Der vil i en kommende vejledning om ændringen blive lagt vægt på, at kommunerne fortsætter deres høreomsorgsarbejde og andre forebyggende foranstaltninger. Denne kommunale forpligtelse omfatter alle høreapparatbrugere uanset om høreapparatet er erhvervet hos en godkendt, privat høreapparatleverandør med tilskud eller hos det offentlige. Det bemærkes i øvrigt, at amtskommunens forpligtelse til at instruere og undervise hørehæmmede i brugen af høreapparatet ligeledes omfatter alle høreapparatbrugere.

Selv med de foreslåede ændringer i ydelsesstrukturen skal det understreges, at der stadigvæk skal sættes på udvikling og fleksibilitet i opgavevaretagelsen, og på hvilke områder udvikling, nytænkning og fleksibilitet kan medvirke til at aflaste ventelisterne.

Personaleforhold

En udvidelse af leverandørsiden på høreomsorgsområdet vil alt andet lige medføre et større pres på de specialiserede personaleressourcer, specielt audiologiassistenter.

Forslaget vil formentlig udover en forøget indsats af allerede uddannet personale på området medføre en stigende efterspørgsel på nye personaleressourcer.

I høreomsorgsudvalgets rapport fra maj 1997 blev der peget på en række modeller for hvorledes amterne kunne organisere opgavevaretagelsen, herunder hvilken organisationsform, der bedst sikrer et så effektivt og sammenhængende tilbud som muligt.

Af rapporten fremgår, at det er udvalgets opfattelse, at udvalgets anbefalinger vedrørende samarbejdet mellem de audiologiske afdelinger og høreinstitutioner i de enkelte amter vil kunne bidrage væsentligt til en kvalitets- og servicemæssig forbedring af det samlede tilbud i høreomsorgen, herunder en reduktion af ventetiderne ved de audiologiske afdelinger.

Det er i øvrigt blevet påpeget, at der udover de personalegrupper, der varetager de praktiske opgaver i forbindelse med høreapparattilpasningen, også er mangel på den tilstrækkelige lægelige ekspertise.

I november 1998 opfordrede Undervisnings-, Sundheds- og Socialministrene på regeringens vegne landets amtsborgmestre til at forøge kapaciteten med henblik på høreapparattilpasning, dels gennem sikring af flere uddannelsespladser, dels gennem en mere fleksibel tilrettelæggelse af høreomsorgen.

Fagligt Udvalg for Hospitalteknisk Assistentuddannelse, hvorunder audiologiassistentuddannelsen hører, og hvor Amtsrådsforeningen varetager formandskabet, har i januar 1999 udarbejdet en status om mulighederne for at øge uddannelseskapaciteten på audiologiassistentuddannelsen, dels på offentlige høreklinikker og dels ved eventuelt at inddrage private høreklinikker som praktiksteder.

Ifølge denne status er der en normering på 78,24 audiologiassistentstillinger, heraf 15,5 er vakante. Amterne anslår, at der er et fremtidigt behov for yderligere 15,48. Af praktikpladser for elever er der i alt 31 med et indtag på 14 pr. år. Amterne antager, at det er muligt at øge uddannelseskapaciteten med yderligere ca. 8 pladser.

Der blev rettet henvendelse til samtlige private høreklinikker, ørelæger og høreapparatfirmaer (ca. 200). Kun 27 af disse ønskede at uddanne audiologiassistenter, men størstedelen kunne ikke godkendes af Fagligt Udvalg. Kun 1 privat høreklinik var ved statusopgørelsen godkendt som praktiksted med 1 elevplads.

Manglen på audiologiassistenter vil således ikke kunne løses med det nuværende optag af elever til uddannelsen. Amtsrådsforeningen har derfor gentaget opfordringen til amterne om yderligere at udvide uddannelseskapaciteten.

Da uddannelse af en audiologiassistent tager 2 ½ år, må det antages, at de initiativer, som amterne har iværksat i 1999, først slår i gennem i høreomsorgen år 2002.

Det bemærkes dog, at der for tiden er et ekstraordinært stort hold under uddannelse til audiologiassistent (25 mod sædvanligvis 15 elever). Dette hold vil være færdiguddannet sidst på sommeren år 2000.

Undervisningsministeriet vil, i takt med at der skabes flere praktikpladser for audiologiassistenter, følge den samlede uddannelsessituation løbende. Det vil på sigt blive vurderet, om der kan etableres en uddannelsesinstitution for audiologiassistenter i det vestlige Danmark, eller om der evt. kunne etableres særlige voksenforløb for ansøgere med særlige forudsætninger.

Kvalitetssikring

Der lægges i forslaget afgørende vægt på, at private udbydere kan levere høreapparater på et fagligt acceptabelt kvalitetsniveau, der fastsættes gennem opstilling af en standard for god høreapparattilpasning.

Forslaget forudsætter, at der udarbejdes et sæt retningslinier for god høreapparattilpasning, som indeholder objektive kriterier for godkendelse som privat høreapparatleverandør. De objektive kriterier skal

omhandle forhold som uddannelse, udstyr, måltagning, tilpasning og eventuelle andre sundhedsfaglige forhold.

Sundhedsministeren fastsætter regler, der sikrer kvaliteten af ydelserne hos leverandører, der udleverer høreapparater med tilskud. I de påtænkte regler vil det indgå, at det er en betingelse for at kunne yde tilskud til høreapparater hos en privat leverandør, at den pågældende leverandør lever op til de retningslinier for god høreapparattilpasning, som er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen. Dette sikres ved, at leverandører, der ønsker at udlevere høreapparater med tilskud, skal godkendes.

Retningslinierne vil være fastlagt pr. 1. april 2000.

Administrative konsekvenser

Indførelse af tilskud til høreapparater skønnes at medføre en beskeden administrativ merbelastning for amtskommunerne bl.a. forårsaget af kravet om en speciallægeerklæring forud for udbetalingen af tilskudet.

Økonomiske konsekvenser

Indførelse af tilskud til høreapparater skønnes at medføre en samlet amtskommunal merudgift på 18,2 mill. kr. i 2000 og 36,2 mill. kr. i 2001 og fremefter. Merudgiften skyldes, at personer, der er berettiget til et høreapparat, nu kan få et tilskud på 3.000 kr. pr. høreapparat. Det skønnes at medføre en merudgift på 18,2 mill. kr. i 2000 og 36,2 mill. kr. i 2001 og fremefter.

De administrative og økonomiske konsekvenser af indførelse af tilskud til høreapparater skal forhandles med de kommunale parter.

Erhvervsmæssige og miljømæssige konsekvenser

Forslaget medfører alt andet lige positive økonomiske konsekvenser for erhvervsdrivende på høreapparatområdet.

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Fællesskabets princip om fri udveksling af vare- og tjenesteydelser indebærer, at en dansk borger, der er berettiget til støtte til høreapparat, og som køber et høreapparat i et EU land, hos en af det pågældende land godkendt leverandør af høreapparater, er berettiget til tilskud på samme vilkår, som hvis høreapparatet var anskaffet i Danmark hos en godkendt leverandør. Dette princip er blevet fastslået ved EF-domstolens afgørelse af 28. april 1998 i Decker-sagen (C-120/95), der angik støtte fra en luxembourgsk sygekasse for et par briller indkøbt i Belgien.

En embedsmandsgruppe i Sundhedsministeriet har undersøgt eventuelle konsekvenser af EF-domstolens afgørelser i de to sager (C-120/95 Decker sagen og C-158/96 Kohll sagen). Embedsmandsgruppens vurderinger for dansk lovgivning omfatter bl.a. tilskud til visse hjælpemidler efter sociallovgivningen.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser/mindre-udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	-	Samlet amtskommunal merudgift på 18,2 mill. kr. i 2000 og 36,2 mill. kr. i 2001 og fremefter.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	-	-
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	-	-
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget medfører ingen udgiftsmæssige ændringer som følge af EU-retten.	

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at der indføres frit valg ved udlevering af høreapparater.

Når en ansøger, der er fyldt 18 år, er blevet henvist til høreapparatbehandling af en speciallæge i øre-, næse- og halssygdomme yder amtskommunen den pågældende et tilskud på indtil kr. 3.000 pr. høreapparat, når denne ønsker at benytte en anden leverandør end den af amtskommunen anviste. Leverandøren skal være godkendt. Tilskuddet dækker høreprøve, høreapparat, tilpasning, service, garanti og kan kun udgøre de faktiske udgifter inkl. moms.

Det foreslås endvidere, at Sundhedsministeren skal fastsætte regler om sikring af kvaliteten af ydelserne hos private høreapparatleverandører, herunder regler om godkendelse af private leverandører. Godkendelse

skal foregå ud fra de af Sundhedsstyrelsen udarbejdede og Sundhedsministeren fastsatte retningslinier.

Til nr. 2

Tilskuddet til høreapparater foreslås reguleret efter satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det herved fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb.

Til nr. 3

Det foreslås, at også den foreslåede regel om høreapparater bliver omfattet af revisionsbestemmelsen i servicelovens § 146. Tidspunktet for revision er i forbindelse med lovforslaget om godkendelse af private botilbud for voksne m.m. (Lovforslag nr. L 176 - fremsat den 26. januar 2000) foreslået således, at reglerne for særligt personlige hjælpemidler vil blive revideret senest i folketingssamlingen 2003-2004.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2000.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 97. Kommunen yder støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
- 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Stk. 2. Amtskommunen yder støtte til

- 1) optiske synshjælpemidler til personer med en varigt nedsat synsfunktion eller medicinsk-optisk definerede, varige øjenlidelser,
- 2) arm- og benproteser,
- 3) høreapparater og
- 4) særlige informationsteknologiske hjælpemidler.

Stk. 3. Kommunen eller amtskommunen kan bestemme, at et hjælpemiddel skal leveres af bestemte leverandører. I forbindelse med kommunens eller amtskommunens indgåelse af leverandøraftaler inddrages repræsentanter for brugerne ved udarbejdelse af kravspecifikationerne.

Stk. 4. For særligt personlige hjælpemidler kan ansøgeren, såfremt den pågældende ønsker at benytte en anden leverandør end den af kommunen eller amtskommunen valgte, vælge selv at indkøbe hjælpemidlet og få udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen eller amtskommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør. Har kommunen eller amtskommunen ikke indgået leverandøraftale, kan ansøgeren vælge leverandør. Ved særligt personlige hjælpemidler forstås ortopædisk fodtøj, arm- og benproteser, tandproteser, støttekorsetter og bandager m.v., parykker, brystproteser, stomi-hjælpemidler og kropsbårne synshjælpemidler til personer med en varigt nedsat synsfunktion eller medicinskoptisk definerede, varige øjenlidelser.

Stk. 5. Socialministeren kan fastsætte regler om 1) afgrænsningen af de hjælpemidler, hvortil

Lovforslaget

1. I § 97 indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

»Stk. 5. Når en ansøger, der er fyldt 18 år, vælger en anden leverandør end den, som amtskommunen anviser, ydes et tilskud på indtil kr. 3.000 pr. høreapparat, hvis ansøgeren er henvist til høreapparatbehandling af en speciallæge i øre-, næse- og halssygdomme. Tilskuddet omfatter høreprøve, høreapparat, tilpasning, service og garanti og er inkl. moms. Tilskuddet kan ikke udgøre mere end de faktiske udgifter og kan alene ydes til høreapparater, der udleveres fra en godkendt leverandør.

Stk. 6. Sundhedsministeren fastsætter regler om sikring af kvaliteten af ydelserne hos private høreapparatleverandører, herunder regler om godkendelse af private leverandører.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 7.

- der kan ydes støtte, og adgangen til genanskaffelse,
- 2) i hvilket omfang modtageren selv betaler en del af udgiften til anskaffelse, reparation og drift af et hjælpemiddel,
 - 3) hvornår støtte til et hjælpemiddel kan ydes som udlån eller udleveres som naturalydelse,
 - 4) hvorvidt der skal gælde særlige betingelser for støtte til visse hjælpemidler, herunder muligheden for udlevering af visse hjælpemidler fra en offentlig institution,
 - 5) hvorvidt visse hjælpemidler kan stilles til rådighed som led i et botilbud og
 - 6) afgrænsningen mellem de hjælpemidler, der ydes af kommunen efter stk. 1, og hjælpemidler, der ydes af amtskommunen efter stk. 2.

§ 136. Fradragsbeløb og den maksimale betaling pr. time, der fastsættes i medfør af § 82, stk. 1, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Fradragsbeløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100. Den maksimale betaling pr. time afrundes til nærmeste kronebeløb.

Stk. 2. De beløb, der er nævnt i § 83, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 12.

Stk. 3. Det beløb, der er nævnt i § 99, stk. 1, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 1.000.

Stk. 4. Det beløb, der er nævnt i § 28, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 8.

Gældende formulering:

§ 146. Forslag om revision af bestemmelserne i § 97, stk. 3 og 4, fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 1999-2000.

Formulering foreslået ved L 176:

§ 146. Forslag om revision af bestemmelserne i § 97, stk. 3 og 4, fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2003-2004.

2. I § 136 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Det beløb, der er nævnt i § 97, stk. 5, reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb.«

3. I § 146 ændres »stk. 3 og 4« til: »stk. 3-6«.

Til lovforslag nr. L 231. Skriftlig fremsættelse (30. marts 2000)

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Tilskud til høreapparater)
(Lovforslag nr. L 231).

Lovforslaget indebærer ændringer i ydelsesstrukturen vedrørende høreapparater.

Forslaget medfører, at personer, der henvises til høreapparatbehandling af en speciallæge i øre-, næse- og halssygdomme, kan vælge at lade høreapparatbehandlingen foregå i det offentlige uden egenbetaling, eller vælge at gå til en god-

kendt, privat høreapparatleverandør og dermed opnå et tilskud på kr. 3.000 pr. høreapparat. Tilskuddet kan ikke udgøre mere end de faktiske udgifter. Tilskuddet omfatter høreprøve, høreapparat, tilpasning, service, garanti.

Som følge af forslaget vil der blive opstillet retningslinier for god høreapparatilpasning af Sundhedsstyrelsen og fastsat regler af Sundhedsministeren for at sikre en forsvarlig faglig kvalitet i høreapparatbehandlingen.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg på regeringens vegne anbefale lovforslaget til Tingets hurtige og velvillige behandling.